

ZBIORY OŚRODKA KARTA

1

WIADOMOŚCI AGENCJI INFORMACYJNEJ SIS 30.01.1990
CZĘŚĆ PIERWSZA (godz. 16.35)

INFORMACJE KRAJOWE

ZORY. 30.01. Oświadczenie Komisji Zakładowej NSZZ "S" Przedsiębiorstwa Budownictwa Mieszkaniowego Przemysłu Węglowego "Fadom": "Rozpad PZPR oznacza, że ustalenia okrągłego stołu przestały być wiążące. PZPR i grupy przy niej afiliowane otrzymały 65 procent miejsc w Sejmie. Nie można się z tym zgodzić, bo kogo obecnie reprezentuje te 65 procent posłów. Przypominamy, że PZPR otrzymała mandat do Sejmu tylko i wyłącznie dzięki ustaleniom okrągłego stołu. Los listy krajowej jest najlepszym dowodem społecznej oceny obecności tej orientacji w Sejmie. Członkowie związku i komisja zakładowa "S" domagają się unieważnienia mandatów PZPR i przeprowadzenia wyborów uzupełniających, w których udział, na równych prawach, zagwarantowany będzie dla wszystkich orientacji politycznych. Zaniechanie tych kroków oznaczać będzie, że społeczeństwo zostanie poddane kolejnej, cynicznej manipulacji. Szczególne oburzenie budzą praktyki niektórych działaczy naszej strony, usiłujących realizować własne ambicje polityczne, angażując autorytet naszego związku w wewnętrzne rozgrywki rozpadającego się PZPRowskiego bankruta. Dla nas Aleksander Kwaśniewski jest reprezentantem nomenklatury, której likwidacja stanowi najważniejszy problem polityczny, gospodarczy i moralny. Wmawianie nam, że towarzysz Aleksander Kwaśniewski i jemu podobni stanowią jakakolwiek reprezentacyjną siłę opiera się na założeniu, że straciliśmy nie tylko pamięć, ale i rozum. Takie działania nie pozostaną bez wpływu na przebieg i wyniki wyborów do samorządu lokalnego. Domagamy się odwołania posłów PZPR naszego śląsko - dąbrowskiego okręgu, i apelujemy do innych okręgów o podjęcie podobnych działań." W imieniu komisji zakładowej "S" oświadczenie podpisał Tadeusz Jedynek. (SIS)

JASTRZĘBIE. 30.01. W siedzibie śląsko-dąbrowskiej Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ "S" utworzono Biuro Ochrony Pracy, które zajmie się zwolnieniami grupowymi i problematyką zatrudnienia w regionie. Będzie także udzielało w tych sprawach pomocy prawnej i, w ramach możliwości, ekonomicznej. Do zadań Biura należeć będzie koordynacja wszelkich działań osłonowych związanych z funkcjonowaniem ustaw o zatrudnieniu i zwolnieniach grupowych. Powołano także Fundusz Pracy NSZZ "S". Ze środków gromadzonych na koncie funduszu finansowana będzie działalność Biura Ochrony Pracy, przede wszystkim działania związane z przekwalifikowaniem zwalnianych z pracy oraz zakładanie przez nich własnych warsztatów pracy. RKO apeluje o dokonywanie wpłat na Fundusz Pracy informując, że zakłady, które wpłacają na Fundusz 10 procent swojego zysku zwolnione są od opodatkowania. (SIS)

RADOM. 30.01. Podczas Walnego Zebrania Delegatów NSZZ "Solidarność" Ziemi Radomskiej podjęto uchwałę, w której związkowcy podporządkowują się decyzji Krajowej Komisji Wyborczej unieważniającej wyniki II tury zjazdu wyborczego. Delegaci postanowili, że do czasu ponownych wyborów władze w regionie będą sprawować osoby wchodzące w skład dotychczasowego zarządu, wraz z przewodniczącym MKR, Andrzejem Beliną. (SIS)

INFORMACJE ZAGRANICZNE

BUDAPESZT. 29.01. około 20 tys. ludzi wzięło udział w demonstracji przed Parlamentem, zorganizowanej przez oficjalne związki zawodowe.

ostatnio z wieloma konkretnymi propozycjami mającymi służyć normalizacji stosunków z Rumunią, lecz propozycje te pozostały bez odpowiedzi. Dodaj, że naród węgierski ma prawo oczekiwać od rumuńskich przywódców, aby oficjalnie odcięli się od krzywdzących zarzutów i oskarżeń rozpowszechnianych pod ich adresem przez dyktaturę Ceausescu. (SIS-WAI)

PRAGA. 28.01. Karta 77 opublikowała dokument, w którym zwraca uwagę na problematykę dyskryminacji Cyganów. "Karta 77 zwracała uwagę na problemy Cyganów oraz ich dyskryminację już w swym dokumencie z roku 1978. Od tego czasu sytuacja Cyganów w Czechosłowacji pogorszyła się na tyle, a ich problemy uległy takiemu zaostrzeniu, że niektórzy urzędnicy państwowi uświadamiają sobie w ostatnim czasie całkowite fiasko oficjalnej koncepcji rozwiązania tzw. problemu cygańskiego. (...) W ostatnich latach doszło do pewnych zmian w postępowaniu urzędników wobec Cyganów. Nie nakazuje się im już stałego miejsca pobytu, (...) a rady narodowe przestały utrudniać bądź zakazywać Cyganom własną działalność kulturalną. Program przymusowej asymilacji ustąpił miejsca idei umożliwienia Cyganom normalnego rozwoju. W ogromnej sprzeczności z tymi zmianami pozostaje praktyka, na którą Karta 77 zwracała uwagę już w 1978 roku. (...) Chodzi o przeprowadzaną coraz bardziej systematycznie sterylizację kobiet cygańskich. (...) Sterylizacja antykoncepcyjna jest w wytycznych (rządowych - przyp. sis) niewłaściwie zakwalifikowana jako sterylizacja z przyczyn medycznych. Taka sytuacja prawna pozostaje w sprzeczności z faktem, że krzywa populacji w CSRS spada. (...) Określone kryteria stanu zdrowia, ilości dzieci i wieku odnośnie kobiet cygańskich w praktyce nie obowiązują. Nakłania się je zbiorowo i systematycznie do sterylizacji. Np. w województwie wschodniosłowackim w ciągu roku 1987 wysterylizowano 1111, a do sierpnia 1988 roku aż 1600 kobiet cygańskich. (...) Często przeprowadzano sterylizację bez zgody i uprzedzenia. (...) Praktyka realizowana przy sterylizacji Cyganki i związane z tym problemy nawiązują niepokojąco do zasad ideologii NSDAP." Dokument podpisali rzecznicy Karty 77 Miroslav Lehky, Miroslav Tyl i Jan Ruml. (SIS-WAI)

WIADOMOŚCI AGENCJI INFORMACYJNEJ SIS 30.01.1990.
CZEŚĆ DRUGA (godz. 19.00)

WROCLAW. 30.01. Oświadczenie rzecznika prasowego RKW NSZZ "Solidarność" Dolny Śląsk, Ludwika Turko: "Gazeta Wyborcza z 29.01.br. cytuje wypowiedź byłego ministra Mieczysława Wilczka, który na kongresie PZPR dyskutując na temat partyjnego majątku powiedział: "żeby poczechać na wynik prac komisji rządowej, gdyż nikt, tak jak Pinior - kasa, nie rabnie budynku i nie ucieknie". Józef Pinior, skarbnik Zarządu Regionu "Solidarność" w 1981r., kasy nie "rabnał", jak był łaskaw określić pan Wilczek, ale ocalił przed zagarnięciem przez osoby niepowołane. Pieniądze te były wykorzystywane przez zdelegalizowany podówczas związek "Solidarność", a rozliczenie zostało przekazane odpowiednim ciałom kolegiatnym. (SIS)

OPOLE. 30.01. Oświadczenie prezesa stowarzyszenia "Ruch Obywatelski Śląska Opolskiego", przewodniczącego Zarządu Okręgu SDP, oraz przewodniczącego Tymczasowego Zarządu Regionu NSZZ "S": "27 stycznia br. "Trybuna Opolska", jedyna gazeta codzienna Opolszczyzny, ukazała się bez dopisku "dziennik PZPR" i tradycyjnego "proletariusze...", zamiast tego nazwała się "dziennikiem regionalnym". Cel i przyczyna tej manipulacji są przejrzyste. Chodzi o stworzenie pozoru niezależności w obliczu zbliżającego się ostatecznego rozpadu dysponenta politycznego gazety - partii komunistycznej. Chodzi również o utrzymanie monopolu informacji i własności służącej mu bazy materialnej w tych samych co dotąd rękach. Pod tym samym tytułem i tym samym zespołem funkcjonariuszy propagandy, "Trybuna Opolska" zamierza udawać obiektywne źródło informacji. Jest to nie do przyjęcia. Ta gazeta, jak wszystkie inne dzienniki PZPR, zapisała wiele niechlubnych kart w historii polskiego dziennikarstwa i jako środek przekazu jest w oczach społeczeństwa całkowicie skompromitowana, utrzymuje zaś swoją pozycję wyłącznie z powodu

nienormalnej sytuacji, w której w rękach odchodzącego do lamusa historii formacji politycznej nadal pozostaje majątek zawłaszczany przez 45 lat. Stanowczo protestujemy przeciwko tego rodzaju praktykom i domagamy się od Sejmu i Rządu RP podjęcia takich działań, które doprowadzą do zwrócenia społeczeństwu majątku zagrabionego przez PZPR i umożliwią zbudowanie przy jego pomocy wiarygodnych i rzeczywiście niezależnych środków przekazu. W obecnej sytuacji kraju bowiem ich brak postawi pod znakiem zapytania szanse stworzenia autentycznej demokracji lokalnej po wyborach za cztery miesiące. Jednocześnie zwracamy się do tych dziennikarzy "Trybuny Opolskiej", którzy chcą, odcinając się od przeszłości, tworzyć prawdziwie uspołecznioną gazetę regionalną Opolszczyzny o publiczne wyrażenie woli współredagowania dziennika. (SIS)

SZCZECIN. 30.01. Apel społecznego Komitetu Pamięci Ofiar Grudnia 70. "W tym roku minie 20 rocznica tragicznych wydarzeń na wybrzeżu. Społeczny Komitet Pamięci Ofiar Grudnia 1970 r. w Szczecinie przygotowuje monografię w której zamierza przedstawić pełną prawdę o tragedii grudniowej w Szczecinie. Zwraca się do wszystkich mieszkańców Szczecina o dostarczenie wszelkich materiałów (zdjęć, nagrań magnetofonowych, wspomnień świadków, dokumentów) bądź wypożyczenie ich celem wykorzystania w przygotowywanej książce. Szczególnie zwracamy się do rodzin ofiar, prosząc o kontakt. Zarząd Regionu NSZZ "Solidarność" Pomorza Zachodniego tel. 227422, bądź osobiście na ręce Aleksandra Strokowskiego." (SIS)

SZCZECIN. 29.01 odbyło się spotkanie przedstawicieli stowarzyszeń twórczych z posłami i senatorami. Przedstawili oni katastrofalny stan kultury szczecińskiej. Najbardziej dramatyczny był apel architekta wojewódzkiego, który mówił o niszczeniu zabytkowych budynków w miastach województwa. Jako najgorszy, określił on stan miasta Lipiany, które "rozpada się w oczach". (SIS)

INFORMACJE ZAGRANICZNE

DRZEŃ. 26.01. po spotkaniu wyborców z kandydatami do Rady Najwyższej RFSRR pobito członka Rady Koordynacyjnego Frontu Ludowego w tym mieście Borysa Popowa, który skrytykował program wyborczy partyjnych kandydatów. Nie ustają również pogroźki i zniewagi wobec członkini Rady Koordynacyjnej Frontu Ludowego, Raisy Fiodorowej, która wysunęła swoją kandydaturę w wyborach do Rady Najwyższej RFSRR. (SIS-SIA)

LWÓW. 27.01. w miejskim Teatrze Opery i Baletu stowarzyszenie "Memorial" zorganizowało uroczyste obchody ku czci działaczy zachodniej Ukrainy i strzelców Siczowych. Wśród zebranych (ok. 5 tys. osób) obecni byli także weterani dywizji. Przewodniczący stowarzyszenia "Memorial", akademik Igor Jucunowski, w swoim przemówieniu podkreślił znaczenie dywizji strzelców w walce o wolność i niepodległość Ukrainy. Wiceprzewodniczący stowarzyszenia, prof. Jewgienij Griniewski przypomniał, iż w latach panowania władzy radzieckiej represjom poddano 2300 rodzin strzelców oraz zniszczono ponad 300 mogił. Wśród mówców był także profesor Uniwersytetu w Harvardzie, John Grabowicz, z pochodzenia Ukrainiec, który rozważał możliwości reaktywowania dywizji. Ten sam temat podjęli weterani dywizji - Mikołaj Sztanket i Michail Sasiak. Na zakończenie uroczystości zebrani odśpiewali hymn narodowy "Jeszcze Ukraina nie zginęła" i przemaszewowali na cmentarz Jamy, gdzie przy grobach poległych żołnierzy odprawiono mszę św. (SIS-SIA)

WORONEŻ. 27.01. podczas zorganizowanej przez Front Ludowy konferencji powołano agencję informacyjną regionu strefy czarnoziemów. W konferencji udział wzięło 7 prawomocnych rejonowych przedstawicieli tamtejszego Frontu Ludowego. (SIS-SIA)

KALININGRAD. 28.01. podczas posiedzenia zarządu opozycyjnej organizacji "Solidarność" postanowiono sabotować wybory poprzez wykreślanie wszystkich nazwisk kandydatów w biuletynach wyborczych. Decyzję taką podjęto ze względu na łamanie przepisów przy rejestracji kandydatów - trzem opozycyjnym kandydatom odebrano

mandaty. W tej sprawie planuje się także zorganizowanie demonstracji. (SIS-SIA)

SYMFEROPOL. 28.01. na zebraniu przedwyborczym "Stowarzyszenia Miłośników Języka Ukraińskiego im. Tarasa Szewczenki rozważano taktykę działania w zbliżającej się kampanii wyborczej. Przywódcy stowarzyszenia stwierdzili: "Po raz pierwszy zetkneliśmy się z takim problemem, jak brak wiedzy o tym, co się robi". Postanowiono, iż zebrania takie będą odbywały się częściej, aby w ten sposób zjednoczyć wszystkie siły opozycyjne. (SIS-SIA)

BAKU. 28.01. odbył się kolejny pogrzeb dwóch ofiar zmarłych w szpitalu w wyniku odniesionych ran. 27.01. pierwszy sekretarz Komunistycznej Partii Azerbejdżanu, Mutalibow, za pośrednictwem telewizji zwrócił się do mieszkańców republiki z prośbą o zaprzestanie strajków. Obecnie strajki trwają w całym Azerbejdżanie. 27.01. do szpitala przywieziono rannego żołnierza, który jak się okazało, próbował popełnić samobójstwo, ponieważ nie chciał strzelać do ludzi. Zdarzają się podobne przypadki odmowy strzelania do ludności. (SIS-SIA)

LENKORAN. Dotychczas w mieście zwanym "oazą spokoju w Azerbejdżanie" sytuację kontrolowała miejscowa rada Frontu Ludowego Azerbejdżanu i komitet partyjny miasta. 25.01. kiedy do miasta zbliżyło się wojsko, Front Ludowy zwrócił się do mieszkańców o zachowanie spokoju i oddanie wojskowemu broni palnej. Na apel ten złożono ok. 300 myśliwskich strzelb. W nocy z 25 na 26.01 trwały pertraktacje Frontu Ludowego z przedstawicielami armii. Proszono o niewkraczanie wojska do miasta. Ponieważ przedstawiciele armii prośbę tę odrzucili, Front Ludowy zrzekł się obowiązku dalszego kontrolowania sytuacji. (SIS-SIA)

WIADOMOŚCI AGENCJI INFORMACYJNEJ SIS 30.01.1990.
CZEŚĆ TRZECIA (godz. 21.20)

SOFIA. 30.01. Georgij Spasow z "Podkrepy" odpowiedział na propozycję stworzenia szerokiego rządu porozumienia narodowego zgłoszoną przez Bułgarski Ludowy Związek Chłopski. Spasov zaproponował, aby to BLZCh odszedł z koalicji rządowej. Ujawniłaby się wówczas jałowość programu prezentowanego przez dotychczasową koalicję rządzącą. Rzecznik Unii Sił Demokratycznych, Rumen Wodeniczarow stwierdził, iż następny - tymczasowy rząd, powinien służyć jedynie przygotowaniu kraju do prawdziwie wolnych wyborów. W wywiadzie dla belgijskiej prasy prezes Unii Sił Demokratycznych Żelju Żelew powiedział: "Chcemy rozwijać się w kierunku socjaldemokracji podobnie jak Polska i Węgry. Dla nas pierestrojka nie jest niczym innym, jak przejściem od monopolistycznego i policyjnego kapitalizmu do swobodnego i efektywnego kapitalizmu Zachodu". Zdaniem Żelewa Bułgaria doczeka się demokratycznego rządu w ciągu roku lub dwóch lat. (SIS-WAI)

SOFIA. 30.01. gazeta Bułgarskiego Ludowego Związku Chłopskiego wydrukowała projekt Konstytucji zaproponowany Zgromadzeniu Narodowemu w maju 1947 przez Nicolę Petkowa, który kilka miesięcy później został powieszony przez komunistów. Fakt ten, w ocenie komentatorów, ma służyć zwiększeniu popularności Bułgarskiego Ludowego Związku Chłopskiego. (SIS-WAI)

SOFIA. 30.01. jedną godzinę trwał zapowiedziany strajk lekarzy, do którego dołączyły 72 kolektywy medyczne. Protestujący żądają ustąpienia kierownictwa Ministerstwa Zdrowia Narodowego. Strajk będzie kontynuowany, przy codziennym przedłużaniu czasu jego trwania, aż do momentu odejścia ministrów. Należy dodać, że w wyniku tego protestu, nie cierpią pacjenci. (SIS-WAI)

SOFIA. 30.01. miejscowa gazeta "Wreme" opublikowała niektóre hańbiące szczegóły z biografii Todora Żiwkova wskazujące na to, że w okresie wojny Żiwkow był agentem policji. (SIS-WAI)

WIADOMOŚCI AGENCJI INFORMACYJNEJ SIS 30.01.1990
CZEŚĆ CZWARTA (godz. 22.25)

WILNO. Zrzeszenie Bezdomnych Litwy zapowiedziało na 1.02 wiec przed Miejskim Komitetem Wykonawczym w Wilnie. (SIS-WAI)

KISZYNIÓW. Front Ludowy Moldawii ogłosił swą platformę wyborczą. Położył w nim szczególny nacisk na kwestię języka państwowego, flagi narodowej, hymnu i herbu. Zobowiązał się również, iż będzie dążył do systemu wielopartyjnego, utworzenia armii moldawskiej, wprowadzenia ustawy o obywatelstwie, własnego systemu monetarnego, nawiązania stosunków dyplomatycznych z innymi państwami i utworzenia szkolnictwa narodowego. (SIS-SIA)

TIRASPOL. 26.01 przeprowadzono referendum dotyczące utworzenia Nadnieprzańskiej Republiki Autonomicznej. Wyników jeszcze nie ogłoszono. (SIS-SIA)

BAKU. Jeden z członków zarządu Frontu Ludowego Azerbejdżanu powiadomił, iż 31.01 na rozmowy mediacyjne do Rygi przybędą dwaj przedstawiciele FLA. Stwierdził, że rozmowy będą mogły się rozpocząć pod warunkiem odstąpienia przez Armenię od roszczeń terytorialnych. FLA proponuje omówić następujące kwestie:

1. wprowadzenie armii do Baku i na tereny przygraniczne z Armenia
2. sytuacja uchodźców w obydwu krajach
3. problemy humanitarne związane z konfliktem.

(SIS-SIA)